

Napoleon Bonaparte gươm đao và nghiệp quả

ISSN: 2734-9195

09:10 08/02/2025

Nếu như Napoleon có cơ hội tiếp cận tư tưởng Phật giáo thì có lẽ ông đã nhìn thấy một con đường khác - một con đường không phải chỉ là chinh phục và chiến thắng, mà là hiểu về chính mình và quy luật vận hành của tâm trí.

Napoléon Bonaparte (1769-1821) là một trong những nhân vật có ảnh hưởng lớn nhất trong lịch sử châu Âu. Ông khởi đầu sự nghiệp trong bối cảnh Cách mạng Pháp, nhanh chóng thăng tiến nhờ tài thao lược quân sự và trở thành lãnh đạo đạo đạo hàng đầu của nước Pháp.

Từ năm 1799 đến 1804 ông nắm quyền, lên ngôi Hoàng đế Pháp (1804-1814), tái lập quyền lực ngắn ngủi vào năm 1815.

Trong hơn một thập kỷ, Napoléon đã tiến hành nhiều chiến dịch quân sự lớn, mở rộng ảnh hưởng của nước Pháp khắp châu Âu, để rồi cuối cùng bị lật đổ và lưu đày.

Napoléon Bonaparte là một trong những nhân vật vĩ đại và gây tranh cãi nhất trong lịch sử thế giới. Ông từng là hoàng đế nước Pháp, chinh phục gần như toàn bộ châu Âu, nhưng cuối cùng lại chết cô độc trên hòn đảo Saint Helena xa xôi.

Sự thăng trầm trong cuộc đời ông phản ánh sâu sắc luật vô thường, nhân - tác và những bài học về tham vọng, quyền lực được soi chiếu theo nhãn quan của lăng kính triết học Phật giáo.

Quyền năng và tham vọng - Một giấc mơ phù hoa

Napoleon từ một chàng trai xứ Corsica nghèo khó vươn lên trở thành Hoàng đế Pháp. Ông có tài thao lược xuất chúng, nhưng cũng đầy tham vọng. Napoleon từng tuyên bố: “Thế giới này không có từ **‘không thể’**!”.

Hình ảnh được tạo bởi công nghệ AI.

Nhưng quyền lực có thật sự vĩnh cửu? Trong Kinh Pháp Cú: *“Dù xây dựng tháp cao, quyền uy lấy lòng, cũng không thể trốn khỏi vô thường”*.

Napoleon có thể sánh với Alexander Đại đế, người từng chinh phục cả phương Đông, nhưng cuối cùng cũng chết khi chỉ mới 32 tuổi. Khi hấp hối, Alexander yêu cầu đặt hai bàn tay trống ra ngoài quan tài để nhắc nhở hậu thế rằng: Dù vĩ đại đến đâu, khi chết cũng không thể mang theo gì.

Napoleon cũng vậy. Ông từng cai trị cả châu Âu nhưng cuối cùng lại chết cô độc. Điều này gợi nhớ đến câu chuyện của đức Phật Thích Ca Mâu Ni, một vị hoàng tử từ bỏ ngai vàng để tìm chân lý, còn Napoleon, người dành cả đời theo đuổi quyền lực rồi mất tất cả.

Nhân - quả trong chiến tranh: Khi gươm đao trở thành nghiệp báo

Napoleon dẫn dắt nước Pháp qua hàng chục cuộc chiến, với tham vọng mở rộng lãnh thổ. Nhưng như trong Kinh Tăng Chi Bộ: *“Hận thù không thể hóa giải bằng hận thù, chỉ có lòng từ bi mới có thể xóa bỏ hận thù”*.

(Ảnh: Internet)

Những cuộc chiến đẫm máu mà Napoleon khơi mào đã dẫn đến sự phản kháng từ các nước châu Âu và cuối cùng chính ông bị lật đổ. Định luật Nhân - Quả đã thể hiện rõ: *Khi gieo hạt giống bạo lực, ta sẽ nhận lại bạo lực.*

(Ảnh: Internet)

Lịch sử từng chứng kiến những nhà lãnh đạo hiếu chiến khác như Hitler, Tần Thủy Hoàng, nhưng kết cục của họ cũng đầy bi kịch. Tần Thủy Hoàng thống nhất Trung Hoa nhưng chết vì truy cầu trường sinh. Hitler từng muốn thống trị thế giới nhưng lại tự phải kết liễu sinh mệnh của mình.

Napoleon không tàn bạo như họ, nhưng cũng không thể thoát khỏi quy luật: Những gì ta gây ra, ta sẽ phải đối diện với hệ quả của nó.

Tinh tấn hay chấp chước tham vọng?

Napoleon có một phẩm chất đáng nể: ý chí kiên cường, không bao giờ từ bỏ. Khi bị lưu đày lần đầu trên đảo Elba, ông vẫn tìm cách trở về và giành lại ngôi vị trong 100 ngày.

(Ảnh: Internet)

Nhưng điều này khác với Chính tinh tấn trong Bát Chính Đạo mà đức Phật dạy. Chính tinh tấn là sự nỗ lực để hướng đến trí tuệ và giải thoát, không phải sự cố chấp vào tham vọng.

Điều này gợi nhớ, trong lịch sử có Mahatma Gandhi, một người cũng kiên trì, nhưng theo cách hoàn toàn khác. Gandhi dẫn dắt Ấn Độ giành độc lập mà không dùng vũ lực, bằng con đường bất bạo động và lòng từ bi. Nếu Napoleon tượng trưng cho tham vọng quyền lực, thì Gandhi tượng trưng cho sự buông bỏ và giải thoát.

Napoleon đã chiến đấu đến hơi thở cuối cùng, nhưng ông chiến đấu vì điều gì? Nếu như ông sớm hiểu rằng mọi thứ chỉ là giấc mộng phù hoa, có lẽ cuộc đời ông đã có một kết cục khác.

Những ngày cuối đời

Bị lưu đày trên đảo Saint Helena, Napoleon đã mất tất cả. Không còn quân đội, không còn ngai vàng, không còn những kẻ trung thành. Khi đó, ông mới có thời gian để chiêm nghiệm về cuộc đời.

(Ảnh: Internet)

Giống như Đại đế Marcus Aurelius của La Mã, người từng viết trong **“Suy tưởng”**: “Mọi vinh quang, dù rực rỡ đến đâu, cũng sẽ tan biến như cát bụi”.

Napoleon cũng vậy. Ông đã đi qua tất cả - vinh quang, chiến thắng, thất bại, cô độc - để rồi cuối cùng nhận ra rằng không có gì là mãi mãi.

Bài học từ lăng kính Phật giáo

Cuộc đời Napoleon là một tấm gương phản chiếu những chân lý mà giáo lý Phật giáo đã chỉ ra:

Vô thường: Không có gì bền vững - quyền lực, danh vọng rồi cũng đổi thay.

Nhân - quả: Những gì ta gieo trồng, ta sẽ phải gặt hái.

Chính tinh tấn: Kiên trì là quan trọng, nhưng nếu chỉ chạy theo tham vọng thế gian mà quên đi giá trị cốt lõi của đời người, thì rốt cuộc chỉ là cuộc truy cầu không hồi kết.

Nếu như Napoleon có cơ hội tiếp cận tư tưởng Phật giáo thì có lẽ ông đã nhìn thấy một con đường khác - một con đường không phải chỉ là chinh phục và chiến thắng, mà là hiểu về chính mình và quy luật vận hành của tâm trí.

Napoleon là bậc thiên tài quân sự, nhưng chúng ta thấy rõ rằng sự vĩ đại thật sự không nằm ở quyền lực, mà nằm ở cách con người ta thấu hiểu cuộc sống và

chấp nhận sự vô thường với tâm thế an nhiên.

Có lẽ đó mới là chiến thắng lớn nhất!

Tác giả: **Thường Nguyên**